

ЕКОЛОГІЧНО НЕБЕЗПЕЧНІ ФАКТОРИ НА ШЛЯХУ ДО СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Галух О. В., здобувач вищої освіти групи Б 6/1

Бойчук В. О., здобувач вищої освіти групи Б 6/1

Миколаївський національний аграрний університет

У роботі розглянуто фактори, які становлять екологічну небезпеку для країни. Надано критичну оцінку екологічній ситуації, що склалася в Україні за оцінками різних експертів. Розглянуто напрямки вирішення критичних ситуацій на шляху до сталого розвитку.

***Ключові слова :** екологічна безпека, розораність, довкілля, сталий розвиток*

Негативні наслідки, які отримує людство сьогодні за оцінками екологічного стану, є результатом надмірної й нераціональної експлуатації земель, водойм, родовищ та нещадного масового їх знищення в масштабах планети. Вирішення проблемних питань глобального масштабу вимагає спільного рішення із дотриманням індивідуальної відповідальності.

Для України низка питань екологічної безпеки залишається досить актуальною і потребує негайного перегляду підходів до вирішення цих проблем. До яких можна віднести : незаконну масову вирубку лісів; розораність та деградацію земель; відсутність сучасних очисних споруд, забруднення водойм; викиди забруднюючих речовин в атмосферу; масовий незаконний видобуток бурштину; відсутність заводів з переробки вторинної сировини та відходів, тощо.

За даними британської неурядової організації «EarthSight», Україна постачає до країн ЄС незаконну деревину, яку використовують великі компанії,

такі як «Ікеа» та «Н&М». За даними експертів під час дії мораторію на порубку експорт українського лісу до країн ЄС зріс на 75%, що становило більше млрд євро у 2017 році. А також визначають, що Регламент ЄС, прийнятий в Євросоюзі з 2013 р. на заборону імпорту дерев, незаконно отриманих у країні походження, не працює [1].

За даними НААН України розораність земель в Україні є найвищою в світі й досягає **57%** території країни та майже **80%** сільськогосподарських угідь. Інтенсивне сільськогосподарське використання земель впливає на зменшення родючості ґрунтів через переущільнення, руйнування структури, водонепроникність та усі екологічні наслідки. Сьогодні близько 6,5 млн га українських ґрунтів вже непридатні для сільськогосподарських робіт, сучасне використання земельних ресурсів України не відповідає вимогам раціонального природокористування [2].

Боротьба з опустелюванням повинна бути невід'ємною частиною комплексного розвитку земельних ресурсів в інтересах їх стійкого розвитку для запобігання та скорочення деградації земель та відновлення потерпілих від опустелювання земель. Для консолідації світових зусиль у подоланні цих проблем було прийнято Конвенцію Організації Об'єднаних Націй про боротьбу з опустелюванням у тих країнах, що потерпають від серйозної посухи та деградації земель під впливом природних чи антропогенних чинників, до складу якої входять 193 країни світу [3].

У 2018 році Держводагентством було здійснено моніторинг якісного стану поверхневих вод. Спостереження, проведені відповідно до затвердженої програми у 436 пунктах, підтвердили негативний вплив антропогенної діяльності на якість води у водних об'єктах України.

В Україні забруднення атмосферного повітря за даними Інституту оцінки та вимірювання показників здоров'я, призвело до більш ніж 58 тис смертей. Україна посідає перше місце у світі за цим показником у вимірі смертності на 100 тис. населення (120-140 смертей). Кожна шоста передчасна смерть у світі

спричинена забрудненням довкілля [4].

За даними Держлісагентства України, у місцях нелегального видобутку бурштину вже пошкоджено 3,5 тис. га лісу. Це відбувається через не дотримання технології видобутку, руйнування дренажних каналів підземних вод, знищення популяції і біорізноманіття лісових насаджень, що загрожує екологічною катастрофою.

Сьогодні в Україні майже 7 тис. законних і близько 35 тис. незаконних сміттєзвалищ, які становлять 7,0% території країни заваленої відходами. На відміну від України, у розвинутих країнах перероблені відходи давно стали повноцінним продуктом міжнародної торгівлі. З вторинної сировини отримують теплову та електроенергію.

Отже, наявність вищезазначених проблем вимагає надзвичайного підходу до їх розв'язання від України. Досвід розвинутих країн, в окремих питаннях можна розглядати, як один із способів їх вирішення. Так, у Польщі встановлено екологічні податки та платежі за забруднення довкілля. У країнах ЄС запроваджено податки на незворотну тару для напоїв, пластикові мішки, елементи електроживлення, хімічні добрива тощо. В Італії діє податок на пластикові пакети, в Нідерландах і Швеції – на використання сульфатних добрив, у Франції – на пакувальну тару під напоїв [5]. Проте Україні варто вирішувати проблемні питання застосовуючи комплексний підхід, який забезпечить не тільки дотримання екологічної безпеки, з метою усунення існуючих проблем, а й забезпечить відновлення та рекреацію на шляху до сталого розвитку.

Література:

1. Левченко Ю.О. Незаконна порубка лісу: фактори детермінації та способи їх усунення / Ю.О. Левченко // Юридичний науковий електронний журнал : Кримінальне право та криминологія. Вип.4. – 2018. – С. 134-136.
2. Ґрунтові ресурси України: сучасний стан, деградація, охорона [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://agropolit.com/infographics/view/93>.
3. Проблема деградації земель в Україні є актуальною та гострою [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://zn.kr-admin.gov.ua/problema-degradacii-zemel-v-ukraini>.
4. Забруднення оточуючого середовища, або як узгодити ціну і цінності [Електронний ресурс] : Економічна правда. – Режим доступу : <https://www.epravda.com.ua/rus/columns/2019/01/17/644202/>.
5. Кернична А.Є. Досвід зарубіжних країн щодо вдосконалення механізмів державного управління в екологічній сфері у контексті євроінтеграції / А.Є. Кернична // Інвестиції: практика та досвід. – 2013. – № 24. – С. 152-156.

Annotation

Factors that pose an environmental hazard to the country are considered in this paper. Critical assessment of ecological situation in Ukraine is given according to the estimations of different experts. The directions of solving critical situations on the way to sustainable development are considered.

Key words: *environmental safety, plowing, environment, sustainable development.*

**Науковий керівник – Лесік І.М.,
канд. екон. наук, доцент кафедри економічної теорії і суспільних наук,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв**